

УДК 342.951

DOI: 10.36550/2522-9230-2025-18-172-176

Стеценко Дмитро Юрійович,

аспірант кафедри права та правоохоронної діяльності

Центральноукраїнського державного університету

імені Володимира Винниченка

stetsenko.d.y@gmail.com

ORCID ID: 0009-0004-2484-204X

ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ГАРАНТУВАННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ

У статті на підставі аналізу нормативно-правових актів та доктринальних розробок здійснено комплексний аналіз діяльності органів місцевого самоврядування у сфері адміністративно-правового гарантування прав і свобод людини і громадянина в період дії правового режиму воєнного стану. Акцентовано увагу на актуальності обраної тематики, з огляду на необхідність адаптації системи органів місцевого самоврядування до надзвичайних умов, які виникли внаслідок збройної агресії російської федерації проти України.

Проаналізовано наукові підходи до визначення поняття місцевого самоврядування та наведено його законодавчу дефініцію. Охарактеризовано основні повноваження органів місцевого самоврядування у сфері адміністративно-правового гарантування прав і свобод людини і громадянина, а також запропоновано здійснити їх класифікацію на правотворчі, контрольні, забезпечувальні та комунікаційні повноваження.

Значну увагу приділено особливостям взаємодії між органами місцевого самоврядування і військовими адміністраціями, визначено проблеми правового регулювання, серед яких виокремлено ризики дублювання чи втрати повноважень. Досліджено основні напрямки діяльності органів місцевого самоврядування, спрямовані на гарантування прав і свобод громадян в умовах воєнного стану, зокрема, забезпечення гуманітарної підтримки населення, здійснення прийому, реєстрації та розміщення внутрішньо переміщених осіб, виконання превентивних функцій у співпраці з поліцією та військовими адміністраціями, створення умов для реалізації права громадян на звернення, тощо.

Відмічено низку проблем у діяльності дослідженого інституту в умовах воєнного стану та сформульовано практичні рекомендації, спрямовані на поліпшення механізмів захисту прав людини на місцевому рівні, зокрема через удосконалення нормативної бази, розмежування повноважень, цифрову трансформацію управління, можливість дистанційного обслуговування, залучення громадськості до ухвалення рішень та посилення кадрового потенціалу. Зроблено висновок про те, що навіть в умовах війни органи місцевого самоврядування залишаються одним із ключових гарантів прав людини, а їх ефективність потребує всебічної підтримки та розвитку.

Ключові слова: права і свободи, органи місцевого самоврядування, повноваження, адміністративно-правові гарантії, воєнний стан, військові адміністрації.

Stetsenko D. SPECIFICITIES OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL GUARANTEE OF HUMAN AND CIVIL RIGHTS AND FREEDOMS BY LOCAL SELF-GOVERNMENT BODIES DURING THE MARTIAL LAW

In the article, based on the analysis of regulatory legal acts and doctrinal developments, there is a comprehensive analysis of the activities of local self-government bodies in the field of administrative and legal guarantee of human and civil rights and freedoms during the period of martial law. Attention is focused on the relevance of the chosen topic, given the need to adapt the system of local self-government bodies to the extraordinary conditions that have arisen as a result of the Russian federation's armed aggression against Ukraine.

Scientific approaches to the definition of the concept of local self-government are analysed and its legislative definition is provided. The main powers of local self-government bodies in the field of administrative and legal guarantee of human and civil rights and freedoms are described, and it is proposed to classify them into law-making, control, security and communication powers.

Considerable attention is paid to the peculiarities of interaction between local self-government bodies and military administrations, and problems of legal regulation are identified, including the risks of duplication or loss of powers. The article examines the main areas of activity of local self-government bodies aimed at guaranteeing the rights and freedoms of citizens under martial law, in particular, providing humanitarian support to the people, receiving, registering and accommodating internally displaced persons, performing preventive functions in cooperation with the police and military administrations, creating conditions for exercising the right of citizens to appeal, etc.

The article identifies a number of problems in the activities of the institution under martial law and formulates practical recommendations aimed at improving the mechanisms of human rights protection at the local level, in particular, through improving the legal framework, delineation of powers, digital transformation of governance, the possibility of remote service, public involvement in decision-making and strengthening of human resources. The conclusion is drawn that even in times of war, local self-government bodies remain one of the key guarantors of human rights, and their effectiveness requires comprehensive support and development.

Keywords: rights and freedoms, local self-government bodies, powers, administrative and legal guarantees, martial law, military administrations.

Постановка проблеми. Воєнний стан, введений в Україні у зв'язку з повномасштабною агресією російської федерації, створив особливі умови функціонування органів публічної влади, в яких першочерговим завданням, попри всі виклики, залишається забезпечення дотримання прав і свобод людини і громадянина.

При цьому одним із визначальних конституційних інститутів демократичної держави, найбільш наближеним до громадян та покликаним забезпечувати їх права і свободи, є місцеве (територіальне) самоврядування. Саме органи місцевого самоврядування повинні не лише виконувати управлінські функції, але й забезпечувати практичну реалізацію пріоритетності прав і свобод людини на місцевому рівні, що здійснюється шляхом нормотворчості та правозастосування [1, с. 62].

Разом з цим результати загальнонаціонального соціологічного опитування, проведеного у квітні 2024 року, показали, що серед основних інституцій, які населення України вважає найбільш ефективними під час війни, органи місцевої та обласної регіональної влади мають досить низький рівень оцінки порівняно іншими органами публічної влади. Так, лише кожен десятий респондент вважає ефективною діяльність місцевих рад [2]. Вказане свідчить про зростання необхідності висвітлення напрямків діяльності органів місцевого самоврядування в умовах воєнного стану з метою підвищення рівня довіри до таких інституцій, популяризації їхньої роботи серед населення, а також для своєчасного виявлення проблемних аспектів у їх діяльності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. До проблем адміністративно-правових гарантій зверталися українські науковці, зокрема Ю.П. Битяк, Я.М. Квітка, В.М. Кондратенко, Р.А. Калюжний, О.М. Бандурка, та інші. Дослідження діяльності органів місцевого самоврядування в умовах надзвичайного чи воєнного стану проводили, зокрема, А.О. Муртішева, О.Ю. Лялюк, О.М. Скоморовський. Разом з цим, спеціальні аспекти гарантування прав людини органами місцевого самоврядування саме в адміністративно-правовому вимірі в контексті війни залишаються недостатньо вивченими, що потребує детального дослідження окресленого питання, з урахуванням сучасних викликів, пов'язаних із воєнним станом.

Метою статті є з'ясування пріоритетних напрямків діяльності органів місцевого самоврядування щодо дотримання адміністративно-правових гарантій прав і свобод людини та громадянина в умовах воєнного стану, виявлення проблем у правозастосуванні та формулювання пропозицій щодо її удосконалення.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах воєнного стану, коли державна система перебуває у стані надзвичайного функціонування, зростає значення ефективної діяльності органів місцевого самоврядування як найближчих до громадянина структур публічної влади. Саме ці органи першими реагують на нагальні потреби населення, забезпечуючи реалізацію його прав і свобод навіть у кризових ситуаціях. Адміністративно-правове гарантування прав людини у таких умовах набуває особливої актуальності, адже потребує не лише нормативного забезпечення, а й належної практичної реалізації на місцевому рівні.

У цьому контексті особливої уваги потребує визначення поняття місцевого самоврядування, його сутнісних ознак і підходів до тлумачення, які запропоновані сучасними науковцями, що є ключовим для подальшого аналізу його ролі в системі захисту прав людини під час надзвичайних обставин.

В.П. Грובה визначає поняття органу місцевого самоврядування як організаційно самостійний елемент системи місцевого самоврядування, який не належить до системи органів державної влади, створений відповідно до законодавства України та від імені та в інтересах територіальної громади уповноважений на виконання завдань і функцій місцевого самоврядування [3, с. 140]. На думку Я.В. Журавля під органами місцевого самоврядування варто розуміти органи публічної влади, які відповідно до закону, від імені та в інтересах територіальної громади, під власну відповідальність здійснюють управління справами місцевого значення в межах Конституції і законів України [4, с.135].

Водночас, законодавець сформулював власне визначення вказаного поняття, навівши визначення органу місцевого самоврядування у статті 2 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», відповідно до якої місцеве самоврядування в Україні – це гарантоване державою право та реальна здатність територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища, міста – самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України [5].

З'ясування змісту поняття органів місцевого самоврядування створює підґрунтя для глибшого аналізу їхньої ролі в системі публічної влади, зокрема в умовах надзвичайних викликів. Одним із ключових напрямів такої діяльності є забезпечення та гарантування прав і свобод людини і громадянина. У період воєнного стану ця функція набуває особливого значення, адже громадяни часто стикаються з обмеженнями прав, посиленням контролем, необхідністю евакуації, воєнно-цивільною координацією та іншими викликами, що потребують чіткого врегулювання.

Воєнний стан, згідно із Законом України «Про правовий режим воєнного стану», є особливим правовим режимом, що передбачає тимчасове обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень [6]. Зокрема, відповідно до вказаного закону може бути встановлено трудову повинність, комендантську годину, обмежено свободу пересування та інші демократичні свободи, які в умовах миру вважаються непорушними.

Особливістю цього режиму є також можливість запровадження військових адміністрацій, які частково або повністю перебирають на себе повноваження органів місцевого самоврядування. Це створює низку ризиків і колізій, особливо у громадах, де органи місцевого самоврядування залишаються функціональними, але обмеженими у можливості самостійного прийняття рішень.

Законодавець надає широкі дискреційні повноваження виконавчій владі та військовим адміністраціям, але при цьому залишає обов'язок дотримання принципу пропорційності обмежень прав – будь-яке обмеження має бути необхідним і виправданим у конкретній ситуації. У цьому контексті саме органи місцевого самоврядування мають забезпечувати комунікацію з громадянами, оперативно реагувати на звернення, контролювати дотримання прав у межах своєї компетенції.

Органи місцевого самоврядування відіграють провідну роль у гарантуванні прав громадян на місцях, особливо в умовах воєнного стану, коли громади стикаються з численними загрозами: обстрілами, евакуацією, гуманітарною кризою тощо.

Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері адміністративно-правового гарантування прав і свобод можна класифікувати на правотворчі, контрольні, забезпечувальні та комунікаційні повноваження. До правотворчих повноважень можна віднести ухвалення рішень місцевих рад щодо заходів безпеки, режиму доступу до об'єктів, забезпечення порядку в умовах надзвичайної ситуації. Контрольні повноваження реалізуються шляхом моніторингу дотримання прав громадян на місцях, збору інформації про порушення прав, скарги, звернення та реагування на них. Забезпечувальні ж повноваження являють собою, в тому числі, організацію доступу до базових соціальних послуг, охорони здоров'я, гуманітарної допомоги, евакуації населення та ін. Зрештою, комунікаційні функції можуть виявлятися у взаємодії з населенням через інформаційні ресурси, гарячі лінії, консультаційні центри, передачі звернень громадян до вищих інстанцій, якщо самостійно їх вирішити неможливо.

Органи місцевого самоврядування мають діяти відповідно до принципів законності, відкритості, гуманізму та інтересів громади. У межах воєнного стану ці органи зобов'язані координувати свої дії з військовими адміністраціями, проте повинні також залишатися представниками інтересів своїх громад.

Під час дії воєнного стану органи місцевого самоврядування залишаються важливою ланкою публічного управління, що безпосередньо контактує з населенням, тому їхні дії набувають критичного значення для забезпечення прав і свобод громадян, навіть за умов їх часткового обмеження.

Одним із першочергових напрямів діяльності органів місцевого самоврядування, спрямованих на гарантування прав і свобод громадян в умовах воєнного стану, є забезпечення гуманітарної підтримки населення. Місцеві ради, виконавчі комітети, селищні та міські голови організовують видачу продуктів, медичних засобів, забезпечення опалення, водопостачання, евакуаційного транспорту, створюють мобільні пункти незламності. У цьому контексті реалізується адміністративно-правова гарантія права на гідне життя та право на охорону здоров'я.

Як приклад, у 2022 році Сумською міською радою було організовано видачу гуманітарних продуктових наборів для осіб похилого віку, одиноких матерів, дітей та осіб з інвалідністю [7]. Це свідчить про активну участь органів місцевого самоврядування у практичній реалізації державних гарантій навіть в умовах обмежених ресурсів.

Органи місцевого самоврядування виступають ключовими виконавцями політики щодо прийому, реєстрації та розміщення внутрішньо переміщених осіб. Відповідно до частини 9 статті 11 Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», саме на органи місцевого самоврядування покладаються обов'язки з організації місць тимчасового проживання, надання допомоги, формування реєстрів потреб та сприяння у працевлаштуванні, влаштуванні дітей у дошкільні та загальноосвітні навчальні заклади тощо [8]. Таким чином реалізуються такі адміністративно-правові гарантії, як право на житло, право на працю та право на соціальний захист.

Органи місцевого самоврядування здійснюють превентивні функції у співпраці з поліцією та військовими адміністраціями щодо підтримання правопорядку, дотримання комендантської години, правил переміщення та перебування у прикордонних зонах. Вони також приймають рішення про заборону продажу алкоголю, обмеження роботи закладів, проведення масових заходів тощо. Ці дії спрямовані на забезпечення права на безпеку, право на життя, право на правопорядок.

Навіть під час воєнного стану органи місцевого самоврядування повинні забезпечити реалізацію права на звернення, доступ до адміністративних послуг (наприклад, реєстрація актів цивільного стану, отримання довідок, адміністративних дозволів). Органи місцевого самоврядування впроваджують електронні сервіси, цілодобові гарячі лінії, мобільні офіси, що сприяє збереженню адміністративної стійкості системи.

У випадках, коли прямий доступ до органів влади ускладнений, органи місцевого самоврядування виступають медіаторами між громадянами і центральною владою, передаючи звернення, координуючи правничу допомогу, сприяючи вирішенню індивідуальних проблем у рамках своїх можливостей.

Водночас, незважаючи на значущу роль органів місцевого самоврядування у забезпеченні прав і свобод громадян під час воєнного стану, їх діяльність супроводжується низкою системних проблем, що знижують ефективність адміністративно-правових гарантій. Серед основних недоліків, на яких варто зосередити увагу, є невизначеність повноважень органів місцевого самоврядування у взаємодії з

військовими адміністраціями, обмеженість фінансових і матеріальних ресурсів, правова неврегульованість адміністративних процедур в умовах надзвичайного правового режиму, недостатній рівень підготовки кадрів до кризового управління, слабка координація між підрозділами, відсутність протоколів дій на випадок надзвичайних ситуацій, тощо.

Вирішення вищевказаних проблем, на нашу думку, потребує комплексних заходів, таких як: внесення змін до законодавства з метою чіткого розмежування повноважень органів місцевого самоврядування і військових адміністрацій, з урахуванням принципів субсидіарності та децентралізації; розробка та впровадження спеціальних адміністративних процедур на час воєнного стану: спрощені форми звернень, скорочені строки реагування, можливість дистанційного обслуговування; цільове фінансування громад, що приймають внутрішньо переміщених осіб або діють в умовах підвищеного ризику, з державного бюджету або за підтримки міжнародних донорів; підвищення інституційної спроможності органів місцевого самоврядування шляхом підготовки кадрів, створення мобільних груп реагування, запровадження локальних систем кризового управління; залучення громадськості до ухвалення рішень навіть у кризових умовах через онлайн-консультації, локальні опитування тощо.

Висновки. З огляду на проведені дослідження можна стверджувати, що забезпечення прав і свобод людини в умовах воєнного стану вимагає продуманого й зваженого підходу. Важливо, аби система адміністративно-правових гарантій була не лише ефективною, а й здатною адаптуватися до викликів воєнного часу, при цьому не відступаючи від основоположних принципів прав людини. У цьому процесі органи місцевого самоврядування відіграють особливо важливу роль, адже саме вони забезпечують безпосередній зв'язок між державою та населенням.

Водночас, попри наявність закріплених законом повноважень, результативність дій місцевої влади багато в чому залежить від реальних умов: чіткості нормативної бази, професійності кадрів, рівня підготовленості та взаємодії з іншими владними структурами.

Тому подальше вдосконалення законодавства, посилення інституційної спроможності громад і забезпечення достатнього фінансування є ключовими чинниками, що дозволять ефективно захищати права громадян навіть у складних обставинах воєнного стану.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Камардіна Ю.В., Овіннікова Р.В. Місце і роль органів місцевого самоврядування в системі забезпечення і захисту прав людини в Україні. *Вісник Маріупольського державного університету*. 2024. № 28. С. 56-66.
2. Засади стійкості та основні виклики для громад під час війни: Аналітичний звіт. 2024. URL: <https://national-platform.org/zasady-stijkosti-ta-osnovni-vyklyky-dlya-gromad-pid-chas-vijny-analitychnyj-zvit/>
3. Грובה В.П. Органи місцевого самоврядування як інституціональна основа системи місцевого самоврядування. *Форум права*. 2011. № 4. С. 139-144.
4. Журавель Я.В. Сучасні адміністративно-правові підходи до визначення поняття «орган місцевого самоврядування». *Юридичний журнал*. 2007. № 7/8 (61). С. 133-135.
5. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
6. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
7. Про отримання та видачу гуманітарної допомоги: Звіт Департаменту соціального захисту населення Сумської міської ради. 2022. URL: <https://dszn.smr.gov.ua/zvit-pro-otrimannya-ta-vidachu-gumanitarnoyi-dopomogi/>
8. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо-переміщених осіб : Закон України від 20.10.2014 р. № 1706-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#Text>

REFERENCES:

1. Kamardina Ju.V., Ovinnikova R.V. (2024) Miske i rolj orghaniv miscevogho samovrjaduvannja v systemi zabezpechennja i zakhystu prav ljudy v Ukraini. [The place and role of local self-government bodies in the system of ensuring and protecting human rights in Ukraine]. *Visnyk Mariupoljskogho derzhavnogho universytetu*. №28. 56-66. [in Ukrainian].
2. Zasady stijkosti ta osnovni vyklyky dlja ghromad pid chas vijny. (2024). [Principles of resilience and main challenges for communities in wartime]. *Analitychnyj zvit*. Retrieved from: <https://national-platform.org/zasady-stijkosti-ta-osnovni-vyklyky-dlya-gromad-pid-chas-vijny-analitychnyj-zvit/> [in Ukrainian].
3. Ghrobova V.P. (2011) Orghany miscevogho samovrjaduvannja jak instytucionaljna osnova systemy miscevogho samovrjaduvannja. [Local self-government bodies as the institutional basis of the local self-government system]. *Forum prava*. №4. 139-144. [in Ukrainian].
4. Zhuravelj Ja.V. (2007) Suchasni administratyvno-pravovi pidkhody do vyznachennja ponjattja «orghan miscevogho samovrjaduvannja». [Modern administrative and legal approaches to defining the concept of «local self-government body»]. *Jurydychnyj zhurnal*. No 7/8 (61). 133-135. [in Ukrainian].
5. Pro misceve samovrjaduvannja v Ukraini. (1997, May 21). [On local self-government in Ukraine]. *Zakon Ukraini* №280/97-VR. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].

6. Pro pravovyy rezhyim voennogho stanu. (2015, May 12). [On the legal regime of martial law]. *Zakon Ukraini № 389-VIII*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> [in Ukrainian].

7. Pro otrymannja ta vydachu ghumanitarnoji dopomoghy. (2022). [On receiving and issuing humanitarian aid]. Zvit Departamentu socialnogho zakhystu naselennja Sumsjkoji misjkoji rady. Retrieved from: <https://dszn.smr.gov.ua/zvit-pro-otrimannya-ta-vidachu-gumanitarnoyi-dopomogi/> [in Ukrainian].

8. Pro zabezpechennja prav i svobod vnutrishnjo-peremishhenykh osib. (2014, October 20). [On ensuring the rights and freedoms of internally displaced persons]. *Zakon Ukraini №1706-VII*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#Text> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 4.06.2025

УДК 342.9:351.77-056.26(477)

DOI: 10.36550/2522-9230-2025-18-176-181

Холодков Андрій Валерійович,

аспірант кафедри публічного та міжнародного права

ННІ «Юридичний інститут Київського національного економічного
університету імені Вадима Гетьмана»

Kholodkov@ukr.net

ORCID ID: 0009-0003-2907-0248

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСОБІВ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ ВНАСЛІДОК ВІЙНИ

У статті розкрито ключові аспекти адміністративно-правового захисту осіб з інвалідністю внаслідок війни в Україні, акцентуючи увагу на специфіці використання адміністративно-правових засобів у сучасних умовах. Внаслідок повномасштабної збройної агресії проти України значно зросла кількість громадян, які отримали інвалідність унаслідок поранень, контузій або психологічних травм. Це, в свою чергу, створює додаткове навантаження на державну систему забезпечення прав, соціальної адаптації та інтеграції таких осіб. У цьому контексті постає необхідність переосмислення та вдосконалення адміністративно-правових механізмів, спрямованих на їх захист.

Зазначено, що ефективне функціонування адміністративно-правових засобів можливе лише за умов чіткої нормативно-правової бази, належного інституційного забезпечення, а також взаємодії між органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, соціальними службами, громадськими організаціями та міжнародними партнерами. Автором проаналізовано чинне законодавство, зокрема положення Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», Кодексу України про адміністративні правопорушення, Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» та інші акти, що визначають обсяг гарантій для осіб цієї категорії.

Увагу зосереджено на таких засобах адміністративно-правового захисту, як: звернення до органів державної влади та місцевого самоврядування, оскарження дій чи бездіяльності органів публічного адміністрування, захист прав через Уповноваженого Верховної Ради з прав людини, участь у програмах державної підтримки та адаптації. Окремо окреслено недоліки в реалізації таких засобів, зокрема — бюрократизацію процедур, брак фахівців, недостатню цифровізацію адміністративних послуг та слабку інституційну спроможність окремих територіальних громад.

У підсумку зазначено, що сучасний стан адміністративно-правового захисту осіб з інвалідністю внаслідок війни потребує комплексного оновлення підходів, орієнтованих на гідність, соціальну інклюзію, рівність можливостей і дотримання прав людини відповідно до стандартів міжнародного права.

Ключові слова: особа з інвалідністю, військовослужбовці, захист прав, публічна адміністрація, адміністративно-правові засоби, державна політика, соціалізація, права осіб з інвалідністю внаслідок війни.

Kholodkov A. FEATURES OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL PROTECTION MEANS OF PERSONS WITH DISABILITIES AS A RESULT OF THE WAR

The article reveals the key aspects of administrative and legal protection of persons with disabilities as a result of the war in Ukraine, focusing on the specifics of the use of administrative and legal means in modern conditions. As a result of the full-scale armed aggression against Ukraine, the number of citizens who have become disabled as a result of injuries, contusions or psychological trauma has significantly increased. This, in turn, creates an additional burden on the state system of ensuring the rights, social adaptation and integration of such persons. In this context, there is a need to rethink and improve administrative and legal mechanisms aimed at their protection.

It is noted that the effective functioning of administrative and legal remedies is possible only under conditions of a clear regulatory framework, proper institutional support, as well as interaction between executive authorities, local governments, social services, public organizations and international partners. The author analyzed the current legislation, in particular the provisions of the Law of Ukraine “On the Status of War Veterans, Guarantees of Their Social Protection”, the Code of Ukraine on Administrative Offenses, the Law of Ukraine “On the Fundamentals of Social Protection of Persons with Disabilities in Ukraine” and other acts that determine the scope of guarantees for persons in this category.

Attention is focused on such means of administrative and legal protection as: appeal to state authorities and local